

Mål C-421/24**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

14 juni 2024

Domstol som begär förhandsavgörande:

Consiglio di Stato (Italien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

11 juni 2024

Klagande:

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (AGCOM)

Motpart:

Google Ireland Limited

Saken i det nationella målet

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (tillsynsmyndigheten för kommunikationer) (nedan kallad AGCOM) har ingett överklagande till Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen) av den dom varigenom Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Regionala förvaltningsdomstolen i Lazio) (nedan kallad TAR Lazio) biföll yrkandet om ogiltigförklaring av AGCOM:s beslut att påföra Google Ireland Limited (nedan kallat Google) en administrativ straffavgift för att i strid med relevant italiensk lagstiftning ha gjort reklam för och framhävt webbplatser med hasardspel.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Artikel 267 FEUF. Tolkning av artiklarna 1.5 och 14 i direktiv 2000/31/EG, i synnerhet vad gäller ansvarsordningen för värdtjänstleverantörer – Frågan huruvida artikel 14 i direktiv 2000/31/EG omfattar värdtjänstleverantörer när det gäller online-reklam för spel eller vadhållning med penningvinster och reklam för

hasardspel för det fall en värdtjänstleverantör har ingått ett kommersiellt partnerskapsavtal med en innehållskreatör.

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1) Innebär artikel 1.5 i direktiv 2000/31/EG att ansvarsordningen för värdtjänstleverantörer enligt artikel 14 i direktivet omfattar online-reklam för spel eller vadhållning med penningvinster och reklam för hasardspel?

Om den första frågan besvaras jakande (det vill säga att EU-domstolen finner att direktiv 2000/31/EG även omfattar värdtjänstleverantörers ansvar för reklam för spel eller vadhållning med penningvinster och för reklam för hasardspel), ombeds EU-domstolen, i enlighet med artikel 267 FEUF, även att besvara följande fråga:

2) Omfattar ansvarsordningen enligt artikel 14 i direktiv 2000/31/EG en värdtjänstleverantör som Google när det gäller innehåll som har offentliggjorts av innehavare av YouTube-kanaler med vilka Google har ingått ett sådant kommersiellt partnerskapsavtal som det som är aktuellt i det nationella målet?

Anförda unionsbestämmelser

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel"), särskilt skälen 16, 21 och 42 samt artiklarna 1, 14 och 15.

Anförda nationella bestämmelser

Decreto legislativo 9 aprile 2003, n. 70 – Attuazione della direttiva 2000/31/CE relativa a taluni aspetti giuridici dei servizi della società dell'informazione nel mercato interno, con particolare riferimento al commercio elettronico (lagstiftningsdekret nr 70 av den 9 april 2003 – Genomförande av direktiv 2000/31/EG om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden): artiklarna 1 och 16. Artikel 16 inför en "mindre strikt" ansvarsordning för värdtjänstleverantörer som den som stadgas i artikel 14 i direktivet om elektronisk handel:

Artikel 16 – (Ansvar vid lagring av information – värdtjänster)

"1. En tjänsteleverantör som levererar någon av informationssamhällets tjänster bestående av lagring av information som tillhandahållits av tjänstemottagaren ska inte vara ansvarig för information som lagrats på begäran av en tjänstemottagare av tjänsten, under förutsättning att

a) tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olaglig information och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten

om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller den olagliga informationen uppenbar,

b) tjänsteleverantören så snart han eller hon har underrättats av de behöriga myndigheterna och således har fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta har handlat utan dröjsmål för att avlägsna informationen eller göra den oåtkomlig.

2. Bestämmelserna i punkt 1 är inte tillämpliga om tjänstemottagaren handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende.

3. Den behöriga rättsliga eller administrativa myndigheten kan, även i ett nödläge, kräva att tjänsteleverantören i samband med bedrivandet av verksamheten i punkt 1 ska förebygga eller stoppa överträdelser.”

Decreto-Legge 12 luglio 2018, n. 87 – Disposizioni urgenti per la dignità dei lavoratori e delle imprese 2018 (lagdekret nr 87 av den 12 juli 2018 – Brådskanie åtgärder för arbetstagarnas och företagens värdighet år 2018) (nedan kallat lagdekretet om värdighet): Artikel 9. Enligt denna artikel förbjuds all form av, även indirekt, reklam för spel eller vadhållning med penningvinster och för hasardspel, oavsett i vilken form och på vilket medium den sprids. Om detta förbud åsidosätts påförs ”innehavaren av mediet eller webbplatsen för spridning” en administrativ straffavgift till ett belopp om 20 procent av sponsrings- eller reklamvärdet och under alla omständigheter 50 000 euro som lägsta belopp. Samma artikel ger AGCOM behörighet att tillämpa dessa påföljder.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 AGCOM påförde genom beslut av den 19 juli 2022 Google en administrativ straffavgift på 750 000,00 euro och ålade Google att ta bort ett stort antal videor från videodelningsplattformen YouTube. AGCOM ansåg nämligen att Google i strid med artikel 9 i lagdekretet om värdighet hade framhävt flera webbplatser för hasardspel med penningvinster via fem kanaler med över 500 uppladdade videor på YouTube. Dessa kanaler tillhör en innehållskreatör med namnet ”Spike”, med vilken Google har ingått ett kommersiellt partnerskapsavtal.
- 2 Google överklagade AGCOM:s beslut till TAR Lazio, som ogiltigförklarade det angripna beslutet. Följaktligen har AGCOM överklagat TAR Lazios dom till den hänskjutande domstolen, Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen).

Parternas huvudargument

- 3 AGCOM har för det första gjort gällande att direktiv 2000/31/EG inte är tillämpligt i förevarande fall, eftersom spelverksamhet som innebär att penningvärden satsas på hasardspel utesluts från direktivets tillämpningsområde

(artikel 1.5). Således omfattar förbudet enligt artikel 9 i lagdekretet om värdighet även värdtjänstleverantören.

- 4 För det andra har AGCOM bestritt den överklagade domen vad gäller den del där TAR Lazio hänvisade till en av sina tidigare domar. Enligt AGCOM är denna dom inte relevant, eftersom den rör reklamannonser som Google offentliggjorde via tjänsten med namnet GoogleAds. I förevarande fall har Google däremot ingått ett kommersiellt partnerskapsavtal med innehållskreatören. AGCOM har gjort gällande att ett avtalsförhållande som det aktuella ingås efter en kontroll, även av ”mänsklig” karaktär, då Google undersöker ”temat” hos den kanal som omfattas av avtalsförslaget och bedömer huruvida villkoren för att ingå avtalet är uppfyllda. Denna förhandskontroll medför att Google får kännedom om kanalens ”tema” och om att det har begåtts en överträdelse.
- 5 Google har bestritt AGCOM:s argument och gjort gällande att direktiv 2000/31/EG är tillämpligt i förevarande fall, eftersom Google inte är ”innehavaren av mediet för spridning” i den mening som avses i lagdekretet om värdighet. Google är vidare en passiv värdtjänstleverantör och hade inte kännedom om förekomsten av olagliga videor, vars innehåll dessutom inte är uppenbart olagligt.
- 6 Till stöd för sina slutsatser har Google framfört följande argument: För det första är förutsättningarna för tillämpningen av lagdekretet om värdighet inte uppfyllda. Först och främst dels för att det varken finns något reklamavtal eller förekommer någon ersättning för ”reklam” via de omtvistade kanalerna, dels för att de förknippade reklamannonserna inte har något samband med föremålet för de omtvistade videorna, inte är hänförliga till spel och vadhållning och inte har bestritts av AGCOM. Vidare finns det inget personligt avtal med innehållskreatören, eftersom ett partnerskapsavtal som det aktuella ingås genom att användaren godkänner ett standardavtal som upprättas ensidigt av Google. Dessutom har Google inte kännedom om några reklamavtal mellan Spike och webbplatser för hasardspel. Olagliga videor gagnar inte Google, utan är till skada för Google. Att en innehållskreatör går med i YouTubes partnerprogram leder inte till en större spridning av innehållskreatörens videor, som han eller hon är ensam ansvarig för. Avslutningsvis deltog inte Google medvetet eller avsiktligt i överträdelsen, eftersom Google gjorde allt det kunde för att undvika spridning av reklambudskap om hasardspel och tog bort de omtvistade videorna så fort AGCOM upplyste Google om videornas påstådda rättsstridighet.
- 7 För det andra har Google gjort gällande att de omtvistade videorna inte utgör reklam, eftersom de enbart innehåller information om hasardspel.
- 8 För det tredje har Google gjort gällande att det inte har några övervakningsskyldigheter och att det föreligger en inskränkning av yttrandefriheten, eftersom Google i sin egenskap av värdtjänstleverantör inte har någon skyldighet att gå igenom videornas innehåll. Det angripna beslutet innebär enligt Google en censur och inskränkning av såväl användarnas yttrandefrihet som Googles frihet att tillhandahålla tjänster.

- 9 För det fjärde har Google i andra hand gjort gällande åsidosättande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster. Enligt Google ska lagdekretet om värdighet inte tillämpas, eftersom det strider mot artiklarna 14 och 15 i direktiv 2000/31/EG i kraft av principen om unionsrättens företräde framför den nationella lagstiftningen, och på grund av att lagdekretet inte anmäldes till kommissionen i enlighet med direktiv 2015/1535.
- 10 Avslutningsvis har Google i tredje hand bestritt beloppet för den administrativa straffavgiften som enligt Google är oproportionerligt och inte har beräknats enligt de kriterier som är fastställda i lagen.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 11 Vad gäller den första tolkningsfrågan anför den hänskjutande domstolen först och främst att den aktuella italienska lagstiftningen har införts för att motverka spelberoende (ludomani). Detta syfte anses inte enbart av den nationella lagstiftaren, utan även i unionsrätten, vara ett särskilt relevant intresse som ska åtnjuta skydd. Detta bekräftas även i kommissionens rekommendation 2014/478/EU av den 14 juli 2014 om principer för att skydda konsumenter och spelare i samband med onlinespeltjänster och för att förhindra att underåriga spelar onlinespel om pengar.
- 12 Vad beträffar tolkningsfrågans relevans påpekar den hänskjutande domstolen att de omtvistade videorna förefaller vara ägnade att göra reklam för hasardspel och webbplatser där det går att spela mot betalning, bland annat för att tittarna i dessa videor tydligt kan se att användaren Spike har på sig en T-shirt med sin webbplats.
- 13 Den hänskjutande domstolen erinrar vidare om att den i en tidigare dom slog fast att artikel 14 i direktiv 2000/31/EG inte omfattar reklam för hasardspel online. Förevarande fall skiljer sig dock från det som prövades i nämnda mål, eftersom Google i det fallet kvalificerades som aktiv värdtjänstleverantör, med den följden att artikel 14 i direktiv 2000/31/EG under alla omständigheter inte skulle tillämpas.
- 14 För att fastställa Googles ansvar i den aktuella situationen ska den hänskjutande domstolen klargöra huruvida direktiv 2000/31/EG är tillämpligt, och då särskilt artikel 14 i direktivet som föreskriver en ”mindre strikt” eller ”förmånligare” ansvarsordning för värdtjänstleverantörer.
- 15 Eftersom frågan rör tolkningen av unionsrätten och det inte finns några prejudikat i EU-domstolens praxis finner den hänskjutande domstolen att villkoren är uppfyllda för att med stöd av artikel 267 FEUF hänskjuta frågan till EU-domstolen för förhandsavgörande.

- 16 Vad gäller sakfrågan påpekar den hänskjutande domstolen – till stöd för Googles ståndpunkt att artikel 14 i direktiv 2000/31/EG är tillämpligt – att det enligt ordalydelsen i artikel 1.5 d i direktivet, som rör ”verksamhet” i form av hasardspel och inte ett specifikt område, såsom är fallet med ”beskattning”, framgår att det undantag som anges i artikeln inte omfattar ansvarsordningen för värdtjänstleverantörer, utan enbart tjänsteleverantörer av hasardspel.
- 17 Denna ståndpunkt tycks även understödjas av en passage i kommissionens dokument som bifogades ”meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet ... En övergripande europeisk ram för onlinespel”, där det med avseende på direktiv 2000/31/EG anförs att ”[w]hile Article 1 (5)(d) excludes gambling activities which involve wagering a stake with monetary value in games of chance, including lotteries and betting transactions from the scope of the directive the liability regime for information society service providers hosting or transmitting illegal content, Articles 12 to 15 of the Directive, also applies to gambling-related content”.
- 18 Dessutom nämns inte hasardspel i förordning (EU) 2022/2065, vars artikel 6 ersätter artikel 14 i direktiv 2000/31/EG. Även om denna förordning inte är tillämplig i tiden (*ratione temporis*) på den aktuella situationen ska den ändå beaktas i samband med tolkningen av direktiv 2000/31/EG.
- 19 Den motsatta ståndpunkten att artikel 14 i direktiv 2000/31/EG inte är tillämplig understöds emellertid av skäl 21 andra meningen i direktivet, enligt vilken ”[d]et samordnade området [endast omfattar] krav beträffande sådan online-verksamhet som online-information, online-reklam, online-handel och online-avtal ...”. Således anses även ”online-reklam” vara ”online-verksamhet”. Unionslagstiftaren har uteslutit ”verksamhet inom informationssamhällets tjänster” i form av ”[s]pelverksamhet som innebär att penningvärden satsas på hasardspel, inbegripet lotterier och vadslagningar” från direktivets tillämpningsområde och det kan därmed antas att unionslagstiftaren har haft för avsikt att utesluta all verksamhet inom detta område, däribland online-reklam för dessa spel.
- 20 Den hänskjutande domstolen preciserar att, för det fall EU-domstolen slår fast att artikel 14 i direktiv 2000/31/EG inte omfattar värdtjänstleverantörers ansvar för reklam för speltjänster eller vadhållning med penningvinster och för reklam för hasardspel, ska den hänskjutande domstolen fastställa vilken ansvarsordning som omfattar den berörda värdtjänstleverantören på grundval av de unionsrättsliga och nationella grundläggande reglerna och principerna på området för administrativa överträdelser och påföljder. Den hänskjutande domstolen anför således att den omständigheten att ansvarsordningen enligt artikel 14 i direktiv 2000/31/EG inte är tillämplig inte medför att värdtjänstleverantören har ett strikt ansvar eller under alla omständigheter ”obegränsat” ansvar för allt innehåll som tredje man offentliggör på tjänsteleverantörens plattform. Av detta skäl behöver den hänskjutande domstolen få klarhet i vilken omsorgsplikt leverantörer av värdtjänster har på detta område.

- 21 Vad beträffar den andra tolkningsfrågan, som ställs för det fall EU-domstolen besvarar den första frågan jakande, påpekar den hänskjutande domstolen först och främst att artikel 14 i direktiv 2000/31/EG har fastställt ett undantag från de allmänna ansvarsordningarna för värdtjänstleverantörer, förutsatt att den berörda leverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olaglig information och så snart han eller hon har underrättats av de behöriga myndigheterna och således har fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta har handlat utan dröjsmål för att avlägsna informationen.
- 22 Den hänskjutande domstolen påpekar att denna mindre strikta ansvarsordning endast får omfatta en passiv värdtjänstleverantör och inte även en aktiv värdtjänstleverantör. I detta sammanhang hänvisar den hänskjutande domstolen till EU-domstolens praxis enligt vilken ”[d]et framgår i detta avseende av skäl 42 i direktiv 2000/31 att de undantag från ansvar som fastställs enligt detta direktiv endast omfattar fall där tjänstleverantörens verksamhet inom ramen för informationssamhället är av ’rent teknisk, automatisk och passiv natur’, vilket innebär att tjänstleverantören ’varken har kännedom om eller kontroll över vidarebefordrad eller lagrad information’” (dom av den 23 mars 2010, Google France och Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punkt 113, dom av den 12 juli 2011, L’Oréal m.fl., C-324/09, EU:C:2011:474, punkt 113, dom av den 7 augusti 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, punkt 47, och dom av den 22 juni 2021, YouTube [och Cyando], C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkterna 115 och 116). Den hänskjutande domstolen konstaterar vidare att även internetleverantörens verksamhet för att optimera sina kunders onlineförsäljning spelar en viktig roll enligt EU-domstolens praxis, eftersom ”enbart den omständigheten att den näringsidkare som driver en elektronisk marknadsplats lagrar försäljningserbudandena på sin server, fastställer villkoren för sin tjänst, uppber betalning för denna och ger allmänna upplysningar till sina kunder, inte kan innebära att näringsidkaren ska nekas de undantag från ansvar som fastställts i direktiv 2000/31” och att ”[o]m näringsidkaren däremot lämnat hjälp som bland annat bestått i att optimera presentationen av de aktuella försäljningserbudandena eller att göra reklam för erbjudandena, ska vederbörande inte anses ha haft en neutral ställning mellan den berörda försäljningskunden och de potentiella köparna, utan ha utövat en aktiv roll som kan ge honom kännedom om eller kontroll över uppgifter som rör dessa erbjudanden. Näringsidkaren kan då inte åberopa det undantag från ansvar som föreskrivs i artikel 14 i direktiv 2000/31 beträffande de nämnda uppgifterna” (dom av den 12 juli 2011, L’Oréal m.fl., C-324/09, EU:C:2011:474, punkterna 115 och 116, och dom av den 7 augusti 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639, punkt 48).
- 23 EU-domstolens ståndpunkt återfinns i kommissionens meddelande COM(2017) 555 av den 28 september 2017 med rubriken ”Hantering av olagligt innehåll online[.] Mot ett ökat ansvar för onlineplattformar”.
- 24 Rent konkret önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 14 i direktiv 2000/31/EG även omfattar en leverantör som Google, för det fall denne ingår ett kommersiellt partnerskapsavtal med YouTube-kanalernas

innehållskreatörer. Den hänskjutande domstolen beskriver i detta syfte förutsättningarna för partnerskapet, såsom det framgår av rättegångshandlingarna, på följande sätt.

- 25 Ett kommersiellt partnerskapsavtal ingås mellan Google och en innehållskreatör som är innehavare av en YouTube-kanal på så sätt att innehållskreatören skickar en förfrågan, varpå Google kontrollerar att denne uppfyller vissa krav. Google går bland annat igenom kanalens innehåll för att kontrollera att innehållskreatören följer de aktuella reglerna. Inne på webbplatsen <https://support.google.com/youtube/answer/1311392?hl=sv> står det följande: ”Våra granskare kontrollerar att din kanal och ditt innehåll följer våra policyer. Eftersom de inte kan kontrollera alla videor fokuserar våra granskare på kanalens huvudtema[,] mest sedda videor[,] nyaste videor[,] största andel visningstid[,] videometadata (som titlar, miniatyurer och beskrivningar)[,] avsnittet Om för kanalen.” Denna genomgång som genomförs av Google på cirka 30 dagar kan även omfatta en mänsklig genomgång, men innebär under inga omständigheter en fullständig kontroll av varje enskild video på en kanal.
- 26 När partnerskapsavtalet har ingåtts uppnår innehållskreatören statusen ”Verifierad partner” och får följaktligen en andel av de intäkter som Google uppbär från reklam som visas före varje video.
- 27 Enligt Googles policyer för intäktsgenerering kan innehållskreatören dessutom ge användarna möjligheten att prenumerera på innehållskreatörens kanal. Google tar i så fall ut en prenumerationsavgift direkt av användarna. Användarna uppnår olika fördelar med denna prenumeration beroende på den valda typen av prenumeration.
- 28 Den hänskjutande domstolen påpekar vidare att EU-domstolen i ett tidigare mål som just gällde Googles verksamhet via plattformen YouTube (i en situation angående intrång i upphovsrätten) slog fast att den nationella domstolen, för att fastställa huruvida värdtjänstleverantören har en aktiv roll, ska bedöma om YouTube, ”utöver att göra [sin] plattform tillgänglig, bidrar till att ge allmänheten tillgång till sådant innehåll på ett sätt som innebär intrång i upphovsrätten” (dom av den 22 juni 2021, YouTube [och Cyando], C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkterna 107 och 108).
- 29 Mot denna bakgrund finner den hänskjutande domstolen att det finns indicier som talar för att Google bedriver ytterligare en verksamhet utöver ”att göra sin plattform tillgänglig”, eftersom Google ingår ett kommersiellt partnerskapsavtal med en YouTube-kanals innehavare efter en genomgång av kanalens innehåll, tar ut avgifter för att användarna prenumererar på kanalen och delar intäkterna från reklam på YouTube-kanalen med kanalens innehavare. På det sättet ger Google innehavaren incitament att öka antalet visningar på sin kanal.
- 30 Denna verksamhet är vidare ett tillägg till Googles vanliga verksamhet – som syftar till att öka visningarna av innehåll och därmed intäkterna – med indexering av innehåll och profilering, som visserligen i sig är förenliga med en ”passiv” roll

av värdtjänstleverantören (dom av den 22 juni 2021, YouTube [och Cyando], C-682/18 och C-683/18, EU:C:2021:503, punkt 114), men som enligt den hänskjutande domstolen är av betydelse när det rör sig om tillägg till plattformens övriga verksamhet.

- 31 Den hänskjutande domstolen anser att Googles verksamhet i förevarande fall inte är begränsad till ”den tekniska processen att driva och erbjuda tillgång till ett kommunikationsnät där information som görs tillgänglig av tredje part vidarebefordras eller tillfälligt lagras, i uteslutande syfte att göra överföringen effektivare” (skäl 42 i direktiv 2000/31/EG). Den komplexa verksamhet som Google bedriver inom ramen för det kommersiella partnerskapet tycks därför peka på att Google inte enbart har en ”neutral” och ”passiv” roll.
- 32 Enligt den hänskjutande domstolen ska Google således i den aktuella situationen kvalificeras som aktiv värdtjänstleverantör, vilket innebär att ansvarsordningen enligt artikel 14 i direktiv 2000/31/EG inte är tillämplig.
- 33 Avslutningsvis preciserar den hänskjutande domstolen att den – för det fall EU-domstolen kommer fram till samma slutsats – ska fastställa om Google har något ansvar för den administrativa överträdelse som Google har lagts till last. I så fall ska det identifieras vilken ansvarsordning som i den aktuella situationen omfattar värdtjänstleverantören.

ARBETS-DOKUMENT